

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
----------------	----------------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 sierpnia 2021 r.

w L.

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość należności z tytułu zaległych składek

na skutek apelacji M. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 13 kwietnia 2021 r. sygn. akt VIII U 2969/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od M. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 512/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 maja 2019 r., (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423 ze zm.), stwierdził, że na koncie M. G. figuruje zadłużenie w łącznej kwocie 49 708,51 zł z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w zakresie deklaracji 01-39 za okres od lutego 2014 r. do maja 2017 r. oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie deklaracji 01-39 za okres od maja 2014 r. do lutego 2019 r.

W odwołaniu od tej decyzji M. G. wskazał, że w okresie od 1 lipca 1997 r. do 31 maja 2017 r. był objęty ubezpieczeniem rolniczym z tytułu działalności rolniczej, prowadząc jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą, pozostając w stosunku pracy i będąc współnikiem spółki cywilnej. Uiszczał składki m.in. w ramach spółki cywilnej. Zarzucił ponadto, że składki na ubezpieczenie zdrowotne za luty 2019 r. i marzec 2019 r. zostały przez niego opłacone w dniach 12 lutego oraz 13 marca 2019 r. Podniósł zarzut przedawnienia w zakresie należności głównej oraz składek.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Odwołanie od powyższej decyzji zostało zarejestrowane w Sądzie Okręgowym pod sygn. akt VIII U 2969/19.

Kolejną decyzją z dnia 13 listopada 2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. określił wysokość zadłużenia M. G. z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresu deklaracji 01-39 za okres od marca do sierpnia 2019 r. w kwocie 2 053,92 zł oraz należnych odsetek w kwocie 58,00 zł.

W odwołaniu od tej ostatniej decyzji M. G. wskazywał, że organ rentowy bez prawomocnego wyroku potrąca jego składki na ubezpieczenie zdrowotne i z tego tytułu powstało zadłużenie wobec organu rentowego.

W odpowiedzi na to odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Odwołanie od decyzji z dnia 13 listopada 2019 r. zostało zarejestrowane w Sądzie Okręgowym pod sygn. akt VIII U 4480/19.

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Lublinie połączył obie w/w sprawy do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Na rozprawie w dniu 22 stycznia 2020 r. wnioskodawca podniósł zarzut przedawnienia należności składkowych za okres od maja 2014 r. do maja 2015 r., kwestionował wysokość należności z tytułu składek wskazanych w decyzji z dnia 29 maja 2019 r. oraz okres, za który zostały naliczone.

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił oba odwołania oraz zasądził od M. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 3 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że decyzją z dnia 21 lutego 2018 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił, że M. G., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 14 października 2012 r. do 30 września 2017 r. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego M. G. został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 czerwca 2017 r., w wyniku czego organ rentowy dokonał ponownej analizy okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym wnioskodawcy z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające doprowadziło do ustalenia, że M. G. podlegał ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tego tytułu, w okresie wskazanym w decyzji.

Decyzją z dnia 21 lutego 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił umorzenia postępowania w przedmiocie ustalenia obowiązku podlegania przez M. G. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wyjaśnił, że prowadził takie postępowanie na skutek uzyskania od Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prawomocnych decyzji, które wyłączały M. G. z ubezpieczenia społecznego rolników od 13 sierpnia 2012 r. do 31 maja 2017 r. i od 1 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie, wyrokiem z dnia 30 lipca 2018 r. wydanym w sprawie sygn. akt VIII 874/18, oddalił odwołania od obu ostatnio powołanych decyzji. Apelacja wnioskodawcy od tego wyroku została odrzucona prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 11 października 2018 r.

W dniu 28 marca 2019 r. organ rentowy skierował do M. G. zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Zawiadomienie to zostało doręczone wnioskodawcy w dniu 3 kwietnia 2019 r. W dniu 6 maja 2019 r. do M. G. zostało wysłane zawiadomienie o zakończeniu postępowania.

W dniu 29 maja 2019 r. organ rentowy wydał pierwszą z zaskarżonych w niniejszej sprawie decyzji, a następnie w dniu 13 listopada 2019 r. decyzję ustalającą wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Wpłaty dokonane przez wnioskodawcę w dniach 12 lutego 2019 r. oraz 13 marca 2019 r. zostały zaliczone na najstarszą należność. Wpłata z dnia 12 lutego 2019 r. rozliczyła składkę na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za marzec 2014 r. w kwocie 228,94 zł plus 91,00 zł tytułem odsetek za zwłokę, zaś wpłata z dnia 13 marca 2019 r. została zaksięgowana na składkę na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za marzec 2014 r. w kwocie 41,46 zł plus 17,00 zł tytułem odsetek za zwłokę oraz na składkę na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za kwiecień 2014 r. w kwocie 203,86 zł plus 80,00 zł tytułem odsetek za zwłokę.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy niniejszej oraz w aktach postępowania administracyjnego, a także w aktach powołanej wyżej sprawy Sądu Okręgowego w Lublinie, sygn. VIII U 874/18. Autentyczność dokumentów, na których Sąd I instancji się oparł, nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie budziła wątpliwości co do ich autentyczności, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że obie zaskarżone w sprawie niniejszej decyzje są konsekwencją uprawomocnienia się decyzji wydanych przez pozwany organ rentowy w dniu 21 lutego 2018 r., które zostały poddane kontroli sądowej i są prawomocne.

Powołując się na treść art. 365 § 1 k.p.c., Sąd I instancji stwierdził, że ustalenia Sądu Okręgowego w Lublinie dokonane w sprawie sygn. akt VIII U 874/18 odnośnie kwestii podlegania przez M. G., jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 14 października 2012 r. do 30 września 2017 r., wiążą sąd w sprawie niniejszej.

Sąd I instancji dalej podniósł, że istota sporu w sprawie niniejszej sprowadzała się do oceny, czy na dzień wydania obu zaskarżonych decyzji ubezpieczony posiadał zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek w wysokościach i kwotach wskazanych w tych decyzjach.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 oraz art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423 ze zm.) płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy a także przysyłać deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacać składki za dany miesiąc. Zgodnie natomiast z art. 23 ust. 1 tej ustawy od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 900 ze zm.). Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach rozliczania składek uregulowane zostały uregulowane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2017 r., poz. 1831 ze zm.).

Należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne wynikają z zobowiązania powstającego z dniem zaistnienia zdarzenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą powstanie takiego zobowiązania. Obowiązek samoobliczenia i opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne powstaje zatem z mocy samego prawa za każdy okres ubezpieczenia (miesiąc kalendarzowy), a ewentualna decyzja organu ubezpieczeń społecznych ustalająca wysokość zobowiązania składkowego lub zaległości z tytułu nieopłaconych w terminie zobowiązań składkowych (oraz wysokości odsetek) ma charakter wyłącznie deklaratoryjny. Oznacza to w szczególności, że zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne powstają każdorazowo w datach zaktualizowania się obowiązku samoobliczenia i opłacenia składki na ubezpieczenia społeczne w terminach określonych w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych. Inaczej rzecz ujmując, nieopłacona w ustawowo określonym terminie składka na ubezpieczenia społeczne powoduje powstanie od tej daty zaległości składkowej z mocy samego prawa (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia

23 października 2006 r., I UK 126/06 – OSNP 2007, nr 21-22, poz. 331; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 187/07 – OSNP 2009, nr 7-8, poz. 104 oraz uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 13 maja 2009 r., I UZP 4/09 – OSNP 2009, nr 23-24, poz. 319).

W odwołaniu wnioskodawca M. G. podnosił, że należności wskazane w zaskarżonej decyzji uległy przedawnieniu. Zdaniem Sądu Okręgowego zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Przedawnienie składek zostało uregulowane w art. 24 ust. 5-6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepisy te znajdują zastosowanie wprost do składek na ubezpieczenia społeczne, zaś odpowiednio do składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2011 r. termin przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wynosił 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Od 1 stycznia 2012 r. należności te ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.

Termin przedawnienia należności składkowych, w przypadkach określonych w art. 24 ust. 5a-6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ulega przerwaniu lub zawieszeniu. Przerwanie biegu przedawnienia ma ten skutek, że po ustaniu okoliczności powodującej przerwanie biegu przedawnienia, termin przedawnienia biegnie od nowa. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia sprawia zaś, że w biegu terminu przedawnienia nie uwzględnia się okresu, w którym bieg terminu przedawnienia był zawieszony, ale uwzględnia się okres przedawnienia, który poprzedzał okres zawieszenia. Zmiana stanu prawnego wprowadzona od 1 stycznia 2003 r. przez dodanie art. 24 ust. 5b do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dotyczyła zawieszenia terminu przedawnienia. Przepis ten przewidywał zawieszenie biegu terminu przedawnienia, od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego oraz sądowego, z wyłączeniem wcześniejszych faz postępowania. Na skutek kolejnej nowelizacji przepisów od 1 lipca 2004 r. ustawodawca rozszerzył zakres zawieszenia biegu terminu przedawnienia na okres od podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Stosownie do obowiązującego już w 2004 r. przepisu art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 24 ust. 5f ostatnio powołanej ustawy, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Wedle tego przepisu, zawieszenie biegu terminu przedawnienia zależy od wszczęcia postępowania o podstawę wymiaru składek lub obowiązek ich opłacenia i następuje z chwilą wydania decyzji w tym przedmiocie, zaś prawomocność decyzji decyduje wyłącznie o zakończeniu stanu zawieszenia. Wydanie decyzji powoduje zawieszenie biegu przedawnienia od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie określenia wysokości należności z tytułu składek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 4 kwietnia 2012 r., III AUa 1714/11 – LEX nr 1714/11), pod warunkiem że należności nie przedawniły się przed dniem wydania decyzji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 r., I UK 613/12 – OSNP 2014, nr 3, poz. 44).

Składka za luty 2014 r. stała się wymagalna w dniu 11 marca 2014 r. i od tej ostatniej daty rozpoczął bieg 5-letni termin przedawnienia, który upłynąłby w dniu 11 marca 2019 r.

Bieg terminu przedawnienia dla składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych uległ zawieszeniu wraz z doręczeniem decyzji organu rentowego z dnia 21 lutego 2018 r., znak (...) o podleganiu ubezpieczeniom społecznym, co miało miejsce w dniu 26 lutego 2018 r. Wyrok oddalający odwołanie od tej decyzji uprawomocnił się z dniem 27 października 2018 r. Spowodowało to więc zawieszenie biegu terminu przedawnienia na 8 miesięcy i 2 dni. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 28 marca 2019 r. zostało doręczone ubezpieczonemu w dniu 3 kwietnia 2019 r. i od tej daty nastąpił okres dalszego zawieszenia biegu terminu przedawnienia. Tym samym, uwzględniając okres zawieszenia biegu terminu przedawnienia, uznać należało, że składki na ubezpieczenie społeczne za maj 2014 r. w dacie odbioru pisma wszczynającego postępowanie w niniejszej sprawie nie były przedawnione. Z powyższego wynika, że organ rentowy prawidłowo uznał, że składka za maj 2014 r. i składki za następne okresy objęte zaskarżoną decyzją z dnia 29 maja 2019 r. były nadal wymagalne.

Brak było również podstaw do zmiany decyzji z dnia 13 listopada 2019 r., w której organ rentowy określił wysokość zadłużenia M. G. z tytułu składek w wysokości 2 053,92 zł na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy wydając tę decyzję uwzględnił wprowadzoną z dniem 1 stycznia 2018 r. zmianę zasad i trybu postępowania w sprawie rozliczenia składek, do których poboru jest zobowiązany w drodze powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 21 września 2017 r. (Dz.U. 2017 r., poz. 1831 ze zm.), zgodnie z którym wpłata dokonana przez płatnika zostaje zaliczona na poszczególne fundusze począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności (§ 12 rozporządzenia). W § 24 tego rozporządzenia wskazana została kolejność pokrywania należności z dokonanej wpłaty z zachowaniem zasady proporcjonalności. Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że od 1 stycznia 2018 r. każdy płatnik ZUS ma własny indywidualny numer rachunku składowego. ZUS rozlicza dokonaną przez płatnika składek wpłatę na koncie płatnika i zaewidencjonowuje dane na koncie ubezpieczonego za dany miesiąc kalendarzowy na podstawie deklaracji oraz raportów lub deklaracji korygującej i raportów korygujących, w części przypadającej na dany fundusz według ściśle ustalonego porządku. Wpłata od 1 stycznia 2018 r. jest rozliczana proporcjonalnie na wszystkie składki, zarówno własne, jak i za osoby ubezpieczone. Rozliczana jest ona według zasady:

1) proporcjonalnego procentowego podziału wpłaty według kwot składek przypadających do zapłaty na poszczególne fundusze na podstawie danych zawartych w deklaracji złożonej za ostatni miesiąc kalendarzowy albo

2) w przypadku gdy płatnik składek nie złożył deklaracji – według procentowego udziału składek na poszczególne fundusze w kwocie wpłaty, na podstawie stóp procentowych składek na poszczególne fundusze dla płatnika składek opłacającego składki na własne ubezpieczenia. W przypadku gdy wpłata dokonana po terminie nie uwzględnia odsetek za zwłokę, ZUS rozlicza dokonaną wpłatę proporcjonalnie na pokrycie kwoty zaległych składek oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości z tytułu składek do kwoty odsetek za zwłokę. Powoduje to, że przedawniona płatność powinna być powiększona o odsetki, w przeciwnym wypadku, tj. gdy płatnik zapłaci tylko zaległą kwotę bez odsetek, płatność zostanie przekazana w części z urzędu na poczet odsetek za zwłokę. W przypadku innych składek (zdrowotne, Fundusz Pracy itd.), po proporcjonalnym podziale wpłaty dochodzi do zaliczenia jej na poczet składki o najwcześniejszym terminie płatności. Stąd też wpłaty dokonane przez wnioskodawcę w dniach 12 lutego 2019 r. oraz 13 marca 2019 r., stosownie do tych zasad, organ rentowy zaliczył na najstarsze nieprzedawnione należności. Wpłata z dnia 12 lutego 2019 r. została zaliczona na składkę na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za marzec 2014 r. w kwocie 228,94 zł plus 91,00 zł tytułem odsetek za zwłokę, wpłata z dnia 13 marca 2019 r. została zaksięgowana na składkę na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za marzec 2014 r. w kwocie 41,46 zł plus 17,00 zł tytułem odsetek za zwłokę oraz na składkę na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za kwiecień 2014 r. w kwocie 203,86 zł plus 80,00 zł tytułem odsetek za zwłokę.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy prawidłowo zaliczył wpłaty dokonane przez wnioskodawcę na najstarszą nieprzedawnioną należność, a ponadto prawidłowo rozliczył każdą wpłatę zachowując ją proporcjonalnie, zgodnie z kolejnością pokrywania należności, wynikającą z aktualnie obowiązujących przepisów.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy stwierdził, że zaskarżone decyzje zostały wydane prawidłowo i w związku z tym oddalił oba odwołania.

O kosztów procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265 ze zm.).

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony M. G.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, apelant zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku przez przyjęcie, że:

a/ M. G. posiada zadłużenie wobec ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w zakresie deklaracji 01-39 za okres od lutego 2014 r. do maja 2017 r. oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie deklaracji 01-39 za okres od maja 2014 r. do lutego 2019 r., w sytuacji, gdy ubezpieczony opłacał składki ZUS, m.in. w ramach spółki cywilnej;

b/ należności z tytułu składek nie uległy przedawnieniu w sytuacji, gdy dochodzenie składek zostało wyłączone przez przedawnienie;

c/ ubezpieczony jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 49 708,51 zł z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej oraz umów o pracę w sytuacji, gdy nie zalegał on wobec ZUS z żadnymi składkami;

d/ ubezpieczony winien opłacić składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 49 708,51 zł z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w sytuacji, gdy składki te zostały zapłacone przez niego jako prowadzącego działalność gospodarczą m.in. w ramach spółki cywilnej;

e/ wysokość dochodzonego roszczenia oraz wysokość i termin wymagalności odsetek ustawowych zostały poprawnie określone przez ZUS, podczas gdy organ rentowy nieprawidłowo wskazał początkowy termin naliczania zarówno należności głównej, jak i odsetek.

W konsekwencji tych zarzutów apelant wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd i instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

Istota sporu w sprawie niniejszej, również w postępowaniu apelacyjnym, sprowadza się do zagadnienia, czy wskazane w obu zaskarżonych decyzjach składki na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne uległy przedawnieniu. Na tak postawione pytanie należy udzielić jednoznacznie przeczącej odpowiedzi. Prawidłowo Sąd I instancji przyjął, że należności składkowe za okresy wskazane w decyzjach organu rentowego z dnia 29 maja 2019 r. oraz 13 listopada 2019 r. nie uległy przedawnieniu. Najodleglejsza w czasie składka na ubezpieczenia społeczne, którą obejmuje decyzja z dnia 29 maja 2019 r., dotyczy miesiąca lutego 2014 r. Stała się ona wymagalna, jak prawidłowo przyjął Sąd I instancji, z dniem 11 marca 2014 r. Określony w art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423 ze zm.) 5-letni termin przedawnienia należności z tytułu składek upłynąłby więc z dniem 11 marca 2019 r. Należy mieć jednak na uwadze, że zgodnie z art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Tak więc przy obliczaniu 5-letniego terminu przedawnienia należności składkowych określonych w obu zaskarżonych decyzjach prawnie doniosłe znaczenie ma oddalenie przez Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 30 lipca 2018 r., sygn. akt VIII U 874/18 odwołania M. G. od decyzji z dnia 21 lutego 2018 r., nr (...), stwierdzającej, że podlega on ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 14 października 2012 r. do dnia 30 września 2017 r., który to wyrok uprawomocnił się z dniem 27 października 2018 r. Z powołanego wyżej przepisu art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że bieg terminu przedawnienia należności składkowych ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania, którego przedmiotem jest między innymi obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym w okresie, którego składki dotyczą. Skoro więc decyzją pozwanego organu rentowego z dnia 21 lutego 2018 r. wszczęto postępowanie o ustalenie obowiązku

podlegania przez M. G. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 14 października 2012 r. do dnia 30 września 2017 r. i zakończono to postępowanie wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 lipca 2018 r., który uprawomocnił się z dniem 27 października 2018 r., to bieg terminu przedawnienia składek należnych za okres od lutego 2014 r. do maja 2017 r. uległ zawieszeniu od dnia 21 lutego 2018 r. do dnia 27 października 2018 r., a więc na okres 8 miesięcy i 2 dni. Dokonane następnie zawiadomienie z dnia 28 marca 2019 r. o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, które ubezpieczonemu zostało doręczone w dniu 3 kwietnia 2019 r., sprawiło, że od tej ostatniej daty nastąpił kolejny okres zawieszenia biegu terminu przedawnienia. Prawidłowo przyjął zatem Sąd I instancji, że w dacie doręczenia pisma zawiadamiającego o wszczęciu niniejszego postępowania należności z tytułu składek określone w obu zaskarżonych decyzjach nie były jeszcze przedawnione lecz były nadal wymagalne.

Nie mógł być uznany za trafny przedstawiony w apelacji zarzut, że Sąd I instancji błędnie przyjął za pozwanym organem rentowym wysokość wskazanych w zaskarżonej decyzji należności składkowych oraz datę, od której należne są odsetki od zaległych należności składkowych. W związku z tym należy zauważyć, że zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek, a więc w okolicznościach sprawy niniejszej wnioskodawca, jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Stosownie natomiast do art. 47 ust. 1 pkt 1 ostatnio powołanej ustawy, płatnik składek opłaca składki za dany miesiąc nie później niż do dnia 10 następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie. Prawidłowo więc Sąd I instancji przyjął, że składka za miesiąc luty 2014 r., a więc najodleglejsza w czasie spośród składek wskazanych w zaskarżonych decyzjach, stała się wymagalna z dniem 11 marca 2014 r. i od tej właśnie daty rozpoczął bieg 5-letni termin przedawnienia, który upłynąłby z dniem 11 marca 2019 r., ale do tego nie doszło z przyczyn, o których niżej będzie mowa. Bieg terminu przedawnienia składki za miesiąc luty 2014 r., jak i składek za późniejsze miesiące, uległ bowiem zawieszeniu, o czym była już wyżej mowa, na skutek doręczenia M. G. w dniu 26 lutego 2018 r. decyzji organu rentowego z dnia 21 lutego 2018 r. o podleganiu ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Stosownie bowiem do art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Termin przedawnienia składki za miesiąc luty 2014 r. do dnia 26 lutego 2018 r. biegł więc przez niespełna 4 lata. Zgodnie z ostatnio powołanym przepisem zawieszenie biegu tego terminu przedawnienia trwało od dnia 26 lutego 2018 r., tj. od dnia doręczenia apelantowi decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym, do dnia 27 października 2018 r., tj. do dnia, w którym decyzja ta stała się prawomocna (z dniem 27 października 2018 r. uprawomocnił się powołany wyżej wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 11 października 2018 r. oddalający odwołanie wnioskodawcy od w/w decyzji z dnia 21 lutego 2018 r. o podleganiu ubezpieczeniom społecznym). Trafnie zatem Sąd Okręgowy przyjął, że do biegu 5-letniego terminu przedawnienia składki za miesiąc luty 2014 r. nie wlicza się okresu zawieszenia biegu terminu przedawnienia, tj. okresu od dnia 26 lutego 2018 r. do dnia 27 października 2018 r. (8 miesięcy i 1 dzień). Podjęcie dalszego biegu terminu przedawnienia nastąpiło zatem z dniem 28 października 2018 r. Termin ten biegł następnie do dnia 3 kwietnia 2019 r., w którym zostało doręczone apelantowi zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie niniejszej. Tak więc termin przedawnienia biegł w dalszym ciągu przez 5 miesięcy i 6 dni. Do dnia wszczęcia postępowania w sprawie niniejszej termin najodleglejszej w czasie składki za miesiąc luty 2014 r. łącznie biegł przez 4 lata i 5 miesięcy. Bieg terminu przedawnienia składek za późniejsze miesiące był rzecz jasna jeszcze krótszy. Nie ulega więc najmniejszej wątpliwości, że żadna ze składek wskazanych w obu zaskarżonych decyzjach nie uległa przedawnieniu. W tym miejscu należy z całą mocą podkreślić, że sąd może stwierdzić przedawnienie składek tylko wówczas, gdy nastąpiło ono przed wydaniem decyzji wszczynającej postępowanie o ustalenie obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 2007 r., II UK 116/06 – OSNP 2008, nr 3-4, poz. 47 oraz z dnia 29 maja 2013 r., I UK 613/12 – OSNP 2014, nr 3, poz. 44). Przed wydaniem przez organ rentowy

obu zaskarżonych decyzji nie nastąpiło przedawnienie składek wskazanych w tych decyzjach, co należy jeszcze raz z całą mocą podkreślić.

Chybiony jest również zarzut nieprawidłowego zaliczenia wpłat dokonanych przez apelanta w dniach 12 lutego 2019 r. i 13 marca 2019 r. Zaliczenie ich na poczet składki na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za miesiące marzec i kwiecień 2014 r. oraz na poczet odsetek za zwłokę, jak prawidłowo przyjął Sąd I instancji, znajdowało uzasadnienie w treści § 12 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2017 r., poz. 1831). W tym miejscu pozostaje jedynie odesłać do trafnych uwag w tym zakresie zamieszczonych przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna, na podstawie art. 385 k.p.c., podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny dał wyraz w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej (pkt II wyroku) Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265)